

Nefndasvið Alþingis
Atvinnuveganefnd
Austurstræti 98-10
150 Reykjavík

Reykjavík 24. mars 2021

Efni: Umsögn um tillögu til þingsályktunar um flutning höfuðstöðva RARIK ohf. á landsbyggðina.

RARIK var beðið að gefa umsögn um tillögu um þingsályktun um flutning höfuðstöðva RARIK ohf. á landsbyggðina.

Í tillögunni er lagt til að Alþingi álykti að stefna skuli að flutningi höfuðstöðva RARIK ohf. á landsbyggðina og að kannað verði á grundvelli hagsmuna félagsins hvar væri hentugast að byggja upp höfuðstöðvar og efla starfsstöðvar RARIK um landið.

Eins og fram kemur í greinargerð með tillögunni er starfsemi RARIK og meginhlutverk að afla raforku og dreifa henni með hagkvæmum hætti til almennings og atvinnulífs. Hátt í 90% af dreifikerfi raforku á landinu er í umsjón félagsins, m.a. í flestum sveitarfélögum utan höfuðborgarsvæðisins, Reykjaness, Árborgar, Vestmannaeyja, Akraness, Akureyrar og Vestfjarða. Dreifikerfi RARIK þjónar því stærstum hluta Vesturlands, Norðurlands, Austurlands og Suðurlands. Lang mesta umfang dreifikerfisins er í dreifbýlinu, en er einnig umfangsmikið í þéttbýlisstöðum og byggðakjörnum.

Til að þjóna dreifikerfinu er RARIK með mjög dreifða starfsemi og hefur hún á undanförunum árum þróast í samræmi við breyttar þarfir fyrirtækisins til að þjóna þörfum viðskiptavina sinna. Yfir 70% starfsmanna RARIK eru nú búsettir á landsbyggðinni. Starfsstöðvar eru 20 og fjöldi starfsmanna 196 í árslok 2020. Á starfsstöð í Reykjavík eru 58 starfsmenn, á Vesturlandi 24 starfsmenn, á Norðurlandi 48 starfsmenn, á Austurlandi 31 og á Suðurlandi 35 starfsmenn.

RARIK hefur verið mjög meðvitað um að dreifa starfsemi sinni til að þjóna viðskiptavinum sínum sem best og hefur lagt áherslu á að halda störfum á landsbyggðinni. Frá fyrsta heila árinu eftir að RARIK ohf. tók við hlutverki Rafmagnsveitna ríkisins, árið 2007, hefur starfsmönnum fyrirtækisins fækkað um níu. Ástæður þess eru ýmsar og mjög misjafnar eftir starfssvæðum. Innan svæða hefur ýmist fjölgað eða fækkað á einstökum starfsstöðvum. Í heildina hefur starfsmönnum á Austurlandi fækkað um 9 manns á þessu tímabili sem skýrist af því að stór hluti þeirra verkefna sem starfsmenn á Austurlandi sinntu tengdust flutningskerfi raforku sem RARIK rak á Austurlandi fyrst eftir stofnun Landsnets. Landsnet hefur nær alfarið tekið yfir þennan rekstur og hefur sett upp eigin starfsstöð á Austurlandi til að þjóna flutningskerfinu. Starfsmönnum á Suðurlandi hefur hins vegar fjölgað um 9 vegna verulegrar uppbyggingar á liðnum árum og fjölgunar viðskiptavina, m.a. í frístundabyggðum í Árnes- og Rangárvallasýslum. Fjölgun nýrra heimtauga á Suðurlandi hefur á undanförunum árum verið álíka mikil eða meiri en til samans á öllum öðrum svæðum RARIK. Á Vesturlandi hefur starfsmönnum fækkað um 6 á þessu tímabili, þar af um 4 í Ólafsvík, en þar átti RARIK og rak virkjun sem nú er í eigu Orkusölnunnar og er þjónað af verktökum á svæðinu. Á Norðurlandi

hefur fækkað um 3 starfsmenn á þessu tímabili sem m.a. tengist því að Norðurland var áður í tveimur svæðum en var sameinað og hluti kerfisins fór til Landsnets. Í Reykjavík er sami fjöldi starfsmanna, m.a. vegna þess að nokkrir starfsmenn sem áður störfuðu hjá fyrirtækinu á landsbyggðinni og starf þeirra krafðist ekki viðveru á sérstöku landssvæði, fluttu til Reykjavíkur og frekar en að missa þá þekkingu út úr fyrirtækinu var orðið við ósk þeirra um að flytja starfið með sér til Reykjavíkur. Því miður er minna um að starfsmenn flytji frá Reykjavík til landsbyggðarinnar og taki með sér störf, þótt RARIK líti það mjög jákvæðum augum.

Umræða um að flytja höfuðstöðvar RARIK út á landsbyggðina er ekki ný af nálinni, enda er dreifikerfi fyrirtækisins staðsett þar og allar verklegar framkvæmdir við dreifikerfið. Rétt er að taka fram að mun fleiri viðskiptavinir eru með lögheimili í Reykjavík en á öðrum svæðum, eða um þriðjungur viðskiptavina RARIK og fjölmargir hagaðilar þess einnig, hvort sem um er að ræða stjórnsýslu, eftirlitsaðila, verkfræðistofur, birgja eða aðra samstarfsaðila. Hugmyndir um flutning höfuðstöðva hafa auðvitað verið hvati til þess að skoða kosti þess og galla, en jafnframt gert stjórnendur meðvitaðri um nauðsyn þess að huga að því hvar heppilegast er að staðsetja þau störf sem losna, eða þarf að bæta við.

Meðal annars hefur verið horft til þess að auglýsa störf sem hægt er að vinna hvar sem er, en fyrirtækið vill að séu mönnuð fólki sem býr á landsbyggðinni, með þeim hætti að letja umsækjendur sem búa á höfuðborgarsvæðinu til að sækja um þau, eða krefjast þess að þeir sem þar búa flytji sig á landsbyggðina. Vegna þessa er ekki auðvelt að auglýsa störf óháð staðsetningu. Fyrirfram þarf að skilgreina hvaða svæði eða starfsstöðvar koma til greina, enda má annars búast við margfalt fleiri umsóknum af höfuðborgarsvæðinu og þá er erfitt að hafna hæfustu umsækjendum vegna búsetu.

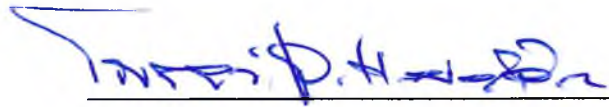
Við skoðun á því hvar heppilegast sé að vera með starfsstöðvar fyrirtækisins hefur niðurstaðan alltaf verið sú að það henti starfsemi fyrirtækisins sem heild best að vera með sameiginlega skrifstofu í Reykjavík. Þangað eru samgöngur bestar og auðveldastar frá öllum svæðum. Vegna þess hve starfsemi RARIK er dreifð um landið þá gæti flutningur höfuðstöðva hentað vel fyrir nærumhverfi þess staðar sem höfuðstöðvar yrðu fluttar til, en gagnvart öðrum svæðum væri það aukið óhagræði. Með slíkri aðgerð nyti eitt svæði hagræðis en þrjú óhagræðis. Auk þess hentar staðsetning skrifstofu í Reykjavík vel því þar eru ýmsir hagaðilar fyrirtækisins, m.a. stjórnsýslan, hvort sem um er að ræða ráðuneyti, eftirlitsaðila eða löggjafann. Þrátt fyrir bættu fjarfunda möguleika kemur það aðeins að hluta til í stað hefðbundinna funda eins og þingið þekkir væntanlega vel.

RARIK telur því að það skipulag sem nú er á starfsemi fyrirtækisins sé það sem hentar því best. Hvort starfsmönnum á höfuðborgarsvæðinu fjölgi eða fækki að einhverju marki skiptir kannski ekki höfuðmáli en niðurröðun starfsstöðva er hins vegar mikilvæg og starfsstöðin í Reykjavík þar með.

Ef tekin væri um það ákvörðun að flytja höfuðstöðvar RARIK á eitthvað af svæðum fyrirtækisins, þá þyrfti áfram að gera ráð fyrir skrifstofu í Reykjavík í allmörg ár. Að öðrum kosti glatar fyrirtækið tæplega þriðjung af mannauði sínum auk verulegrar þekkingar og reynslu.

Eins og reynslan kennir okkur verður að teljast mjög ólíklegt að margir starfsmenn skrifstofunnar í Reykjavík flyttu með höfuðstöðvum þess. Því þyrfti að gefa eðlilegri endurnýjun starfsfólks sem nú starfar í Reykjavík nokkuð mörg ár og fyrirtækið að ganga í gegnum verulega endurskipulagningu. Flutningur höfuðstöðva RARIK á næstu árum, í þeim skilningi að flytja öll þau störf sem nú eru í Reykjavík í heilu lagi á eitthvað af svæðum RARIK, yrði fyrirtækinu hins vegar mjög erfiður í framkvæmd. Eins og dæmin sanna hefur reynst erfitt að flytja rótgróin fyrirtæki frá höfuðborgarsvæðinu og væri heppilegra að staðsetja nýjar stofnanir, eða fyrirtæki í opinberri eigu á landsbyggðina strax við stofnun þeirra.

Virðingarfyllst,

Tryggvi Þ. Haraldsson
Forstjóri RARIK

Alþingi
Atvinnuveganefnd
Austurstræti 8-10
Reykjavík

Norðurlandi vestra, 19. mars 2021

Sent rafrænt á nefndasvid@althingi.is

Umsögn; Tillaga til þingsályktunar um flutning höfuðstöðva Rariks ohf. á landsbyggðina.

Atvinnuveganefnd Alþingis hefur óskað eftir umsögn Samtaka sveitarfélaga á Norðurlandi vestra um tillögu til þingsályktunar um flutning höfuðstöðva Rariks ohf. á landsbyggðina, 379. mál. Í tillögunni er lagt til að Alþingi álykti að stefnt skuli að flutningi höfuðstöðva Rariks ohf. á landsbyggðina og að kannað verði á grundvelli hagsmuna félagsins hvar væri hentugast að byggja upp höfuðstöðvarnar og efla starfsstöðvar Rariks ohf. um landið.

Samtök sveitarfélaga á Norðurlandi vestra (SSNV) taka undir þau sjónarmið sem nefnd eru í þingsályktunartillögunni um staðsetningu höfuðstöðva Rariks ohf. Flutningur höfuðstöðva félagsins myndu samræmast áherslum byggðaáætlunar sem og stjórnarsáttmála ríkisstjórnarinnar auk stefna einstakra stjórnsmálaflokka. Yrði flutningurinn vel til þess fallinn að fjölga störfum og bæta þannig búsetuskilyrði á landsbyggðinni.

Það skýtur skökku við að þrátt fyrir að meginstarfsemi Rariks ohf. sé á landsbyggðinni séu höfuðstöðvarnar í Reykjavík. Eins og fram kemur í þingsályktunartillögunni endurspeglar núverandi staðsetning höfuðstöðvanna starfsemi félagsins ekki eins vel og hægt væri. Stjórn SSNV tekur því heilshugar undir efni þingsályktunartillögunar.

Stjórn SSNV vekur auk þess athygli á Norðurlandi vestra sem ákjósanlegri staðsetningu fyrir höfuðstöðvar Rariks ohf. Í landshlutanum er saga félagsins rík með rekstri virkjana og hitaveitna auk dreifikerfisins. Staðsetningin höfuðstöðva Rariks ohf. á Norðurlandi vestra yrði mikil lyftistöng fyrir atvinnulíf svæðisins en þegar eru starfsstöðvar félagsins á Sauðárkróki, Blönduósi og þar til nýverið á Hvammstanga. Á meðan starfsfólki í félagsins í höfuðstöðvum í Reykjavík hefur fjölgað hefur þeim sem starfsmönnum sem staðsettir eru á Norðurlandi vestra fækkað jafnt og þétt. Gott lag er því til að efla þessar starfsstöðvar félagsins með flutningi höfuðstöðvanna í landshlutann og styrkja þannig stoðir atvinnulífs svæðisins.

Þess skal jafnframt getið að flutningur höfuðstöðva Rariks ohf. á Sauðárkrók og efling starfsstöðva á Blönduósi og Hvammstanga var ein tillagna Norðvesturnefndarinnar [í skýrslu frá árinu 2014](#) en tilgangur nefndarinnar var að setja fram tillögur að aðgerðum sem miðuðu að því að efla byggðapróun, fjölga atvinnutækifærum og efla fjárfestingu á Norðurlandi vestra.

Það eru því langt frá því að vera nýjar hugmyndir að höfuðstöðvar félagsins verði staðsettar í landshlutanum.

Stjórn SSNV áskilur sér rétt til að veita umsögn um málið á seinni stigum og lýsir sig jafnframt tilbúna til samtals við atvinnuveganefnd vegna málsins.

F. h. Samtaka sveitarfélaga á Norðurlandi vestra,

A handwritten signature in blue ink, which appears to read 'Unnur Valborg Hilmarsdóttir'.

Unnur Valborg Hilmarsdóttir,
framkvæmdastjóri

Alþingi
Atvinnuveganefnd
nefndasvid@althingi.is

Ísafirði 24. mars 2021

Umsögn þingsályktun um flutning höfuðstöðva Rarik ohf á landsbyggðina, mál 379..

Stjórn Vestfjarðastofu sem fer með málefni Fjórðungssambands Vestfirðinga, telur að þingsályktunin styðji við markmið ríkisstjórnar um að stuðla að fjölbreyttum störfum um land allt. Eins styður efni þingsályktunarinnar við markmið Byggðaáætlunar 2018-2023 og verkefni áætlunarinnar s.s. B9 Fjölbreytt atvinnutækifæri um allt land. Því er lýst stuðningi um að stefna á flutning starfsemi Rarik ohf af höfuðborgarsvæði út á landsbyggðarnar.

Stjórn Vestfjarðastofu telur að markmið þingsályktunarinnar *að kannað verði á grundvelli hagsmuna félagsins hvar væri hentugast að byggja upp höfuðstöðvarnar*, eigi ekki að fela í sér að stefnt sé á uppbyggingu höfuðstöðvar á einum stað. Hér á fremur að horfa til þess að nýta tækifærið og dreifa núverandi starfsemi höfuðstöðva á starfstöðvar um land allt og byggja þar á framþróun í tækni og stjórnun fyrirtækja og stofnana.

f.h. Vestfjarðastofu

Aðalsteinn Óskarsson, sviðsstjóri.